

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane celoletno . . . 180 K
mesečno 15
za zased. ozemlje . 300
za inozemstvo . . 520

Oglasi za vsak mm višine
stolpca (58 mm) . 2 K
mali oglasi do 30 mm
stolpca (58 mm) . 1

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 14/5
Telefon št. 72.
Upravišтво:
Sodna ulica št. 6
Telefon št. 56.
Račun kr. pošt. šek. urad
št. 11.942.

Ljubljana, 9. aprila.

Jutri se sestanejo zaupniki jugoslovenske demokratske stranke. Posvet se vrši v važni dobi. Konstituenta pristopa h končni razpravi ustavnega načrta in se pripravlja, da izvrši glavno zadačo svoje eksistence. Dovolitev velikega dela je mogoča, ker je demokratska stranka pri volitvah zbrala tako znaten del jugoslovenskega naroda pod svoj prapor, da more izpolnjevati svojo veliko historično nalogo: biti voditeljica v borbi za jedinstvo države. Zasluga slovenskih demokratov je, da se tudi slovenski del našega naroda pozitivno in odločilno udeležuje ustavotvornega dela.

Na problem sestanku so zaupniki JDS položili zaobljubo storiti vse, da se iztrga Slovenija iz rok opasnega separatističnega, reakcionarnega, kulturnobojnega klerikalizma. Ni jim šlo za koristi stranke, temveč za dobrobit države: narodni interes je prevladal vse druge in poraz klerikalizma je v odlični meri zasluga nesebičnega demokratskega dela.

Slovenija je rešena za državno miš. Sedaj gre za to, da reši tudi sebo. Stojimo pred splošnimi občinskimi volitvami. Zopet kliče stranka svoje najboljše moze. In zopet stoji pred njo vprašanje, po kateri poti naj krene slovenska demokracija, da bo nova velika odločitev, pred katero je postavljen slovenski del našega naroda, zanj koristna in uspešna. Ne dvomi, da bodo zaupniki stranke tudi tokrat sklenili, kar zahteva nacionalni interes. Ako hočemo Slovenijo definitivno iztrgati iz rok klerikalizma, potem ga moramo pognati iz občinske uprave. Naloga naše demokracije je, da za ta cilj nesebično, kakor pri volitvah za konstituento, zastavi svojo silo, svojo moralno in intelektualno premoč v narodu.

Demokratska stranka zavzema danes trdno pozicijo v državi. Ona merodajno soddločuje v državni upravi, od njenega pozitivnega sodelovanja je odvisen razvoj cele notranje politike Jugoslavije. Zaman širijo poraženi besni nasprotniki vesti o sporih in disharmonijah v demokratski stranki ali vladi, zaman so vodili velepotezni intrigantski boj, da razbijajo obstoječo politično konstelacijo. Če kedaj je danes resnična beseda: vlada trdno stoji, pozicija jugoslovenske demokracije v državi je neizpodbitna.

Baš včerajšnji dan je znova dokazal, da konsekvantna, trezna politika demokratske stranke zmaguje nad vsemi protivniki. Povodom velike diskusije o protikomunistični «obznani», proti kateri so naši klerikalci bljuvali žveplo in ogenj, se je sijajno izkazala doslednost naše politike. Vlada je dobila pri glasovanju o zaupnici ogromno večino in poleg zajedničarjev so morali pod moralnim pritiskom govora ministra Draškovića kapitulirati tudi klerikalci: glasovali so za vlado! Včerajšnja zmaga je dala Pašičevemu ministertvu proste roke ter je krepka pobuda, da vlada energično nadaljuje boj proti defetističnim, državi opasnim elementom.

Ta zmaga daje tudi demokrat stranki trdno moralno oporo. Tem odločnejše gremo v boj in tem energičnejše smemo zastaviti svoje sile za splošne nacionalne cilje. Jaki smo in v tej zavesti bo naše delo še bolj smoteno, še bolj dosledno nego je bilo dosedaj.

Zasedanje osvobojenih Dalmacije

Obrovac, 9. aprila. V četrtek ob 15. uri so Italijani z avtomobili odšli iz Obrova. Naša vojska je prišla v okolico Obrova še prej, nego so odšli Italijani. Prebivalstvo je bilo naši vojski nasproti z zastavami. Ko so Italijani odšli, je naša vojska in prebivalstvo krenilo v mesto. Vojska je bila sprejeta s silnimi ovacijami in obilnim cvetjem ter se je ustavila pred občinsko hišo. Obenem je prišel semkaj general Milić in podpredsednik deželne vlade dr. Desnica. Pred občinsko hišo je pozdravil vojsko slepi stari Stipan Janković, odgovoril pa mu je general Milić. Prišlo je tudi nekaj rodoljubov iz Zadra. Hotelo je priti še več Hrvatov in Srbov iz Zadra, pa so jim ubranili italijanski fašisti. Zvečer je bila sijajna večerja v šolski dvorani, kateri je prisostvovalo 1500 oseb. Iz Splita je dospel parnik, ki je pripeljal aprovizacijo za Obrovac in okolico ter odpeljal dalje državne uradnike, finančno stražo in orožništvo na otok Pag, ki se danes evakuira. Zvečer se vračata dr. Desnica in general Milić v Split.

Sijajna zmaga vlade v konstituantni

RAZPRAVA O «OBZNANI». — TUDI KLERIKALCI GLASUJEJO ZA VLADO. (OBŠIRNO POROČILO NA DRUGI STRANI)

Razdiralno delo komunistov

IZVAJANJA NOTRANJEGA MINISTRA. — VLADA JE ODKLONILA NARODNE GARDE.

Beograd, 9. aprila. Ob sklepu debate o Obznani v večerajšnji seji konstituante (glej 2. stran) je notranji minister Drašković repliciral na izvajanja predgovornikov. Na pripombo posl. Pavičiča glede ustanovitve narodnih gard, pravi, da je bilo to ustanavljanje spontano in ni bilo odvisno od obznane. Misli, da je takoj, ko se je zvedelo za organiziranje narodne garde odposlalo ministertvo cirkularno brzojavko.

V tej brzojavki stoji: «Vlada je hvaležna dobrim državljanom, ki so sodelovali pri tem, da se ohrani red in mir v državi, pa vlada je sama dovolj močna, da napravi mir».

Sedanji komunizem ni več komunizem. Vprašanje je, ali je to pokret na desno, ali pa samo taktika, da se nasprotnik uspava. On meni, da je najbrž zadnje, in navaja nekatere citate, ki potrjujejo njegovo misljenje.

Kapitalizem je v Rusiji zlomljen. Na njegovo mesto pa je prišel in zagospodaril ameriški kapitalizem. (Klic v centru in na desnici: Tako je!) Današnja boljševiška Rusija je padla na kolena pred ameriškim milijarderji. Mi pa nemočemo uničiti kapitalizma, ker služi družbi. Ljening je sam priznal, da Rusija ne more živeti brez kapitalizma Zapadne Evrope. Kaj pa bi rekel Ljening potem, če bi padel tudi zapadno-evropski kapitalizem?

Radikalci proti Protiću

UGODNA PARLAMENTARNA SITUACIJA. — POSLANEC IVANIĆ BO IZ KLJUČEN IZ STRANKE.

Beograd, 9. aprila. (Izv.) Včerajšnja seja konstituante je napravila dober utis. Politični dogodki gredo v prilog meščanskih strank. Med zemljoradniki bo prišlo do novega razkola, ker so se izjavili nekateri poslanci kluba, da bodo sledili samostojnim kmetom. Člani Narodnega kluba bodo odpotovali jutri v Zagreb, da ustanove taktiko za bližnjo bodočnost: ali naj pristopijo k debati o ustavi v konstituenti ali naj po vzoru Radića zapuste Beograd in konstituanto.

Beograd, 9. aprila. (Izv.) Postopanje g. Protića je izzvalo kritiko tudi pri njegovih prijateljih. V parlamentarnih krogih se smatra, da namerava Protić organizirati novo stranko, v katero bi šli Nastas Petrović, Momčilo Ivanić in Lj. Jovanović. Karakterističen je napis v včerajšnjem «Balkanu», ki ostro nastopa proti Protićevemu ravnanju, katero označuje za neumestno ter za radikalno stranko in

za državo škodljivo. Ker je radikalna stranka glasovala za zaupnico vladi, Protić ni več njen član. Pogrešek je na strani Protića, ki je v sličnem slučaju — kot je bil povod za obznano — 4. aprila minulega leta ukazal, da se na Teraziji strelja z mitraljezami.

Beograd, 9. aprila. (Izv.) V ponedeljek bo verifikacijski odbor končno rešil svoječasno Protićevo odpoved mandata.

Beograd, 9. aprila. (Izv.) Poslanec dr. Ivanić, vseučiliški profesor, ki je edini izmed radikalcev glasoval proti «Obznani», bo najbrž izključen iz radikalne stranke, ker se mu v radikalni stranki pač šteje v zlo, da je bil izvoljen na listi, katere nosilec je bil Vesnić, sedaj pa je nastopil proti Vesnićevi politiki. Mislilo se je, da ga je g. Vesnić zato vzel na svojo listo, da bo solidaren z njegovo politiko. Poslanci iz Bosne zahtevajo od Ivanića, da položi svoj mandat.

Daljni razkol med zemljoradniki

Beograd, 9. aprila. (Izv.) Danes je podal poslanec Milan Milovanović, od sedaj član Zemljoradniškega kluba, izjavo, v kateri naznaja, da je prestopil v Klub samostojnih kmetov. Stori je to zato, ker so neki člani Zemljoradniškega kluba izigrali program, in sicer ponajveč g. Komadinić s pomočjo g. Avramovića ter izpremenili glavni odbor, v kar niso bili upravičeni, dalje ker je poslanec Joca Jovanović šel dne 15. februarja v Zagreb, da se pogaja z Radićem brez dovoljenja Zemljoradniškega kluba ter ga je na tozadevno vprašanje vzel g. Avramović v zaščito in so odredili z Radićem glavni sestanek v Koprivnici, kar so sami priznali; ker je predložil Komadinić zahtevo, da se določi nekaj naših ljudi, da gredo v Sofijo k Stambulinskemu, ker je Avramović v ustavnem odboru izjavil, da je v načelu proti vladnemu ustavnemu načrtu, a da bo kasneje njegov klub glasoval za ustavni načrt z nekaterimi omejitvami, pa za tako izjavo ni imel sploh nobenega pooblastila od strani kluba; ker g. J. Jovanovića ni nihče pooblastil dati v imenu kluba izjave, ki so v korist le komunizem in proti vladi».

Navedeni razlogi pravi, da so dovolj tehtni, da izstopa iz Zemljoradniškega kluba, ker ga narod ni poslal v skupščino, da bi rušil vladno in državo, nego za zaščito narodni interesov. Zemljoradniškega kluba ne smatra kot takega, ampak za podružnico komunistične stranke.

Beograd, 9. aprila. (Izv.) Od informira-

ne strani doznava Vaš dopisnik, da je š. Marković izjavil: Zemljoradniški poslanec Moskovičević je imel kandidirati kot komunist. Ker ga pa komunistična stranka ni pustila postaviti za nositelja liste, se je vrnil v Zemljoradniško stranko. To je drugi komunistični klub, ki je odkrito proti vladi. Vsi trezni elementi Zemljoradniškega kluba so včeraj v spontani solidarnosti glasovali s samostojnimi kmeti za vladino «Obznano».

POGAJANJA Z JUŽNOSRBSKIMI MUSLIMANI.

Beograd, 9. aprila. (Izv.) Ministrski predsednik Pašić je sprejel danes delegate muslimanov iz južne Srbije. Pogajanja z njimi se ugodno razvijajo in izgleda, da bodo dobro končala.

ALBANSKI PARLAMENT.

BARI, 9. aprila. (Izv.) Iz Drača javljajo, da je sklican albanski parlament na dan 21. aprila. Pečal se bo med drugim s splošno amnestijo ter z italijansko albanskim sporazumom.

MINISTRSKI SVET V RIMU.

RIM, 9. aprila. (Izv.) Danes se je vršil v palači Viminale ministrski svet. Baval se je z volilnimi pripravami, z upravnimi zadevami ter tudi z mednarodnimi vprašanji.

NEPOZVANI GOSTJE.

Zagreb, 9. aprila. (Izv.) Tukajšnja policija je na sledi več Italijanov, ki so istočasno in skupno z istrskimi begunci prispele v Zagreb, ne da bi se vedelo zakaj.

Novi boji v Istri

BITKA ZA LABINJSKE RUDNIKE. — ODPOR RUDARJEV.

Trst, 9. aprila. (Izv.) Današnji «Pololo di Trieste» prinaša sledeči telegram svojih fašistovskih sodručnikov iz Vodnjana: «Čiščenje uspelo. Vjeli smo 36 mož, od katerih je 30 priznalo dejanje proti italijanski obrambi. Upornike še vedno zasledujemo.»

Pulj, 9. aprila. (Izv.) Tekom zadnjih dveh dni se ni dogodilo v Krnici in okolici nič posebnega. Ujeti uporniki kmetje so bili odpeljani v vojaške zapore v Pulj.

Trst, 9. aprila. (Izv.) Generalni civilni komisariat objavlja danes komuniké, v katerem naznaja, da so bili rudniki v labinski coni zasedeni z vojaško silo. Tekom zasedanja je prišlo do burnih prizorov in krvavih spopadov z rudarji, ki so sprejeli vojaštvo z ročnimi granatami in s strelji iz pušk. Vsled žilavega odpora so vojaški oddelki naskočili rudarje z bajoneti, nakar se jim je posrečilo zavzeti rudnik. Pri tem sta ostala dva delavca mrtva, štirje pa so bili ranjeni.

Fašistovski nemiri v celi gornji Italiji

KRVAVI SPOPADI V BENETKAH. — SPLOSNA STAVKA. — TERORISTIČNA ZAROTA V TURINU. — DELAVSKI ZBORNICI V ROVIGU IN REGGIO EMILII RAZDEJANI.

Trst, 9. aprila. (Izv.) Iz cele Italije prihajajo neprestano nova poročila o spopadih med socialisti in fašisti. Do hudih konfliktov je prišlo v Padovi in Benetkah. Delavsko zbornico v Rossanu so fašisti zažgali in demolirali. V Castelnuovu dell'Abate so se fašisti in socialisti pretepali, nakar so oblasti nekaj desetih socialistov polovile in zaprle. Tudi delavska zbornica v Reggio Emiliji je postala žrtev fašistov. Zgorela je do tal.

Trst, 9. aprila. (Izv.) V četrtek popoldan je hotelo vdreti nekaj desetih fašistov v delavsko zbornico v Benetkah, da poškoduje prostore. Stražarji so napadalec ustavili. Jezni so nato fašisti odšli na kolodvor, vložili v prostore železniškega društva in opustošili sobe. Pretepli so tudi nekega železničarja. V protest proti temu početju se je takoj nato sestal svet delavske zbornice. Proglasil je železničarski štrajk, ki je tekem petka postal popoln.

Benetke, 9. apr. (Izv.) Vsled splošne stavke počiva delo v luki, v plinarnah in drugod. Po mestu korakajo močne patrulje. Kakih 200 delavcev se je pod tremi rdečimi zastavami podalo na kolodvor. V bližini postaje so trčili na oddelke karabinjerjev, ki so začeli na železničarje streljati. Pri tem je bil en delavec usmrčen, nad 10 na ranjenih.

Milan, 9. aprila. (Izv.) Včeraj so odkrile policijske oblasti v Turinu na široko zasnovano zaroto teroristov. Pripravljenih je bilo več atentatov

na odlične politične osebnosti. Policija je aretirala več oseb, ki so bile v zvezi s temi pripravami. Na njihovih domih je našla 141 bomb, 21 eksplozivnih granat in 18 karteč. Pod bombami je bila skrita tudi strojna puška in še 70 karteč. Varnostne oblasti nadaljujejo preiskavo z vsu resnostjo.

Trst, 9. aprila. (Izv.) Reggio Emilia je bil včeraj pozorišče hudih bojov med skupinami fašistov in socialistov. Med nekimi fašistovskimi izizvajcem in skupino delavcev na postaji je prišlo do prerakanja, katero se je razvilo v krvav pretep, ki se je iztekel tako, da so morali prepeljati fašista ranjenega v bolnico. Komaj se je vest raznesla po mestu, se je zbral fašistovski oddelek in navlil na delavsko zbornico z užigalnimi granatami ter poslopje popolnoma razdejalo.

Trst, 9. aprila. (Izv.) V delavsko zbornico v Rovigu je vdrla skupina fašistov. Razbila je nekaj oken in vrat, poškodovala pohištvo, zmetala na cesto arhive in knjižnice ter se nato razšla. Policija ni intervenirala.

Benetke, 9. aprila. (Izv.) Sinoči ponoči je bil poskušen zločin na železniški progi Portogruaro-Latisana. Most, ki drži čez Tagliamento, je bil polit z bencinom. Vsi leseni deli so bili v plamenu in promet, ki gre čez most, se je moral ustaviti. Govori se, da so izvršili atentat na most komunisti, proti katerim so začele oblasti preiskavo.

Mobilizacija na Angleškem

RUDARSKA KRIZA SE POOSTRUJE. — KRALJEVA PROKLAMACIJA. — VLA DA SE NE UDA.

LONDON, 9. aprila. Ministrski predsednik Lloyd George je v poslanski zbornici izjavil, da ima vlada edino željo, odstraniti ovire, ki nasprotujejo sporazumu. Zagotoviti mora, da se ne poškodujejo rudniki, ki so največjega pomena za narod. Sedaj se je izvrševalni odbor rudarske zveze odločil, da ne prepreči porušenja rudnikov, ker misli na ta način prisiliti vlado h kapitulaciji. Rudarji dobro vedo, da sedanja produkcija premovalne industrije ne dovoli mezd, ki jih zahtevajo, vendar nočejo imeti od države doklad. Vlada se ne uda, nastopila bo zoper delavske zahteve in bo uporabila vsa sredstva, zakaj gre

ji za boj za eksistenco naroda. Lloyd George je nato prečital kraljevo proklamacijo, s katero se vpoklicujejo rezerve pod zastavo.

LONDON, 8. aprila. Proklamacija, s katero se kličejo rezervisti pod zastavo, se nanaša samo na pripadnike armade. Za rezerviste, stanujoče na Irskem, proklamacija ne velja. Pri držo se vojaki, katerim bi službena doba potekla v kratkem. Privatne osebe, ki se hočejo staviti na razpolago, se k temu pozivljejo, ako so sposobne za službo z orožjem in ako so stare nad 18 let in manj kakor 40 let.

Karl Habsburg zapusti Svico

Bern, 9. aprila. Švicarski zvezni svet je dal razcesarju Karlu vedeti, da je želeli, da bo prebival zunaj Švice. Njegovo prebivanje v Švici je torej samo začasno.

Zeneva, 8. aprila. Po poizvedbah iz zanesljivega vira zapusti družina bivšega cesarja Parla Prangins koncem aprila.

ČEŠKI KARLISTI.

Praga, 9. aprila. (Izv.) «Čas» javlja, da je knez Schwarzenberg, ko je doznal za Karlov povratek na Madžarsko, takoj zapustil Wittingau in odpoval na Dunaj. To potovanje pa ni bilo zgolj slučajno, ker ima bivši cesar Karel med nekdanjimi plemiči mnogo prijateljev in pristašev, ki želijo, da bi se cesar povrnil na prestol.

RAZPIS VOLITEV V TRSTU.

TRST, 9. aprila. (Izv.) Izredni komisar za Trst in okolico de Noris je izdal odlok, s katerim sklicuje, v smislu dekreta o razpisu novih volitev, volilni odbor za Trst in okolico. Dalje naznaja, da se bodo vršile volitve štirih državnih poslancev v nedeljo, dne 15. maja t. l. Volilno postopanje se prične rečenega dne ob 7. uri zjutraj. Glasovi se bodo začeli šteti 24 ur pozneje.

GLASOVANJE NA ŠTAJERSKEM O PRIKLOPITVI K NEMČIJI

Gradec, 9. aprila. V včerajšnji seji deželnega zbora je bil soglasno in ob demonstrativnem odobravanju sprejet nujen predlog velenemskih poslancev Hüblerja in tov., naj se dne 20. maja t. l. po vsem Štajerskem izvede ljudsko glasovanje glede priključitve Avstrije k Nemčiji. Poslanci so se spontano dvignili s sedežev.

Komunistična debata v kon- sultaciji

Sijajna zaupnica vladi

Beograd, 8. aprila.

Današnje sejo konstituantne se tako poslanci kakor tudi občinstvo pričakovali z veliko napetostjo. Poslanci so došli skoro polnoštevilno, galerije so bile goste zasedene. Vlada je bila zastopana polnoštevilno.

Na strani opozicije je bilo opazati silno nervoznost in razburjenje. Vredno je, da se zabeleži nekaj zanimivih prizorov, ki so se odigrali med govorom notranjega ministra Draškovića na Markovićevo interpelacijo glede «Ozbnane». Jako smešno vlogo so igrali zemljoradniki Avramovićeve skupine. Ko je vstal njihov tovariš Milan Miloradović in naznanil svoj vstop v Vošnjakovo skupino, so ga pričeli radi tega vehementno napadati in psovati, radi česar je prišlo do hudega prepira.

Vsa klavernost nastopa Avramovićeve skupine pa se je najbolj pokazala pri glasovanju o zaupnici vladi. En del je namreč glasoval odločno proti vladi, drugi je kolebal, tretji pa je ostal na sedežih in tako glasoval za vlado. Nič boljše vlogo niso igrali komunisti, ki so Draškovića neprestano vpadali v besedo, čeprav brez vsakega efekta. To je bilo videti zlasti iz njihovih gest in pritaženega posmeha. Narodni klub in klerikanci so glasovali za vlado. Najžalostnejše vlogo pa je igral Protićev pristaš, ki je ostal popolnoma izoliran, ker je edini med radikalci glasoval proti vladi.

Sejo je otvoril predsednik dr. Ribar ob 16.30. Tajnik Agatonović je prečital zapisnik zadnje seje, ki se je odobril. Nato sporodi predsednik, da so se že tiskana poročila ustavnega odseka ter oddvojna mnenja Jugoslovanskega, republikanskega, socialno-demokratskega kluba in dveh članov ustavnega odseka. Poročila ustavnega odseka so se razdelila poslancem. Sprejme se predlog predsednika, da se razprava o ustavnem načrtu odgodi na 14. t. m. ob 9. uri dopoldne. Prečita se prošnje in pritožbe in poročilo verifikacijskega odseka, nakar se zaprisežejo nekateri novi poslanci.

Nato preide zbornica na dnevni red. Poslanec dr. Šima Marković (komunist) vpraša, ali more kot interpellant govoriti pred ministrom za notranje stvari ali za njim. Predsednik skupščine izjavi, da more interpellant govoriti samo enkrat. Zaradi tega si dr. Marković pridrži pravico, da govori po ministru.

Ministrski predsednik Nikola Pašić izjavi, da je ena interpelacija poslana predsedniku ministrskega sveta, druga pa ministru za notranje stvari. Misli, da je najbolje, da odgovarja samo minister za notranje posle, ker je zbral vse potrebno gradivo, potrebno za odgovor na obe interpelaciji. Kar se njega osebno tiče, se strinja z ukrenjenimi odredbami, ker se je z njimi odklonilo zlo od naše domovine. (V centru in na desnici živijo klici in burno odobravanje.)

Minister za notranje stvari, Milorad Drašković, pravi početkom svojega govora, da je vprašanje, naglašeno v vloženi interpelaciji, na dnevnem redu vsega sveta, in smatra, da je skrajni čas, da se o njem izvrši razprava tudi v naši skupščini. Komunistem ima dve fronti, evropsko in azijsko. Evropa je zavzela napram komunizmu sovražno stališče, Azija pa mu je odprla vrata kot nekakemu novemu odkritju in socijalni pridobitvi. V naši državi smo se postavili na evropsko stališče. Tudi v naši državi obstoja boljševizem.

Leta 1919. in 1920. so imeli komunisti in socialisti dva kongresa, prvega v Beogradu, drugega v Vukovaru. Na prvem

so imeli komunisti manjšino ter je bil njihov program odklonjen, medtem ko so na drugem imeli večino in je bil njihov program sprejet. Prvi kongres je določil, da ima biti značaj naše države naroden ter je oporekal samo vojski, vojni in sličnim zadevam, medtem ko se je izrekal za enake pravice vseh državljanov brez razlike rodu. Drugi kongres je prešel preko vsega tega ter se postavil na najbolj reakcionarno stališče, ki je bilo kdaj v naši državi. Med direktivami vukovarskega kongresa in ustavo naše države ni nobene skupne točke. Komunisti so se postavili na geslo: Ali se obdrži ustava in pade njihov program, ali pa pade ustava in se obdrži njihov program. Ravnotako je motrila tudi vlada vsa zadeva, ko se je odločila za korake proti komunistom. Vlada je tolerirala do skrajne meje to gibanje, edino zato, da ni izgubila kredita in da ni bilo zlih posledic v ostalem svetu pri izvajanju velikih potez njene politike. Na vukovarskem kongresu so se komunisti priključili tretji internacionali, sprejeli njene pogoje ter se odrekli svoji neodvisnosti, bodisi v programu ali v političnem in stratežnem oziru. prenehali so biti komunistična stranka Jugoslavije in so postali sekcija v svetovni fronti proti buržuaziji. (Burno ploskanje pri komunistih in vzkliki: Tako je!)

Komunisti so zlorabili delavske sindikate kot bojno sredstvo proti buržuazni državi. Ravnotako so zlorabili delavske stavke, ki so ena prvih pravic delavcev, ki jim je pušča vsak napreden in človeški zakonodajec. Teror in grožnje so jih prisilile zapustiti delo, pri katerem so se žutili srečne in zadovoljne; na isti način so vsilili komunisti stavko tudi železničarjem in rudarjem.

Komunisti so prejemali denar za propagando iz inozemstva (nemir) iz Rumunije, Madžarske in Amerike. Poslali so tjakaj dr. Markovića s pooblastili, da je zbral denar za državljansko vojno. Neki komunist, ki je sam sprejel denar, je to priznal in pravi, da je dobil iz Madžarske 20 milijonov kron. (Hrup in ugovori pri komunistih.) Tudi drugače so komunisti zlorabljali svoj položaj. Vsilili so se v vse oblasti ter povsod postavljali svoje ljudi, da bi mogli uspešno sabotirati državo. V «Radničkem domu» je našla komisija državne dokumente, ukradene iz raznih uradov.

Nadaljna komunistična zloraba je obstojala v demobilizaciji vojske. S svojimi lažljivimi obetami o privilegiranim položaju v svetovni državi so zavedli tudi nekaj častnikov in orožnikov. Leta 1919. so nagovarjali vojsko k begunstvu, češ da jih prisega ne veže, ker da je popovska intriga. Komunistična stranka je imela preko svojih zastopnikov stike z notoričnimi mednarodnimi zločinci in razbojniki. (Silno začudenje in dvorani.) Obstojajo dokazi, da so komunisti, ki so za okupacije delali uslugo Bolgarski ali Avstriji, danes prvaki komunistov, in sicer oni, ki so po zločinih ubijali naše ljudi. (Silno hrup med komunisti, ki kriče: Kdo je to? Navedite samo enega!) Dokazi so nesporni in neovrleživi. Tu je pismo, ki ga je eden velikih komunistov «Ljenu II.» leta 1917. pisal bolgarski intendantu in vladi in ji obljubil organizirati vse, kar je potrebno za preskrbovanje vojske. (Protesti pri komunistih. Vzkliki: Zakaj ga niso izročili sodišču?) Razen tega so tu pisma nekaterih komunistov, v katerih so izražene grožnje napram raznim osebam v južni Srbiji in Crni gori, ako bi delale proti njim v času volitev. Imamo tudi pismo, ki ga piše komunist svojemu tovarišu, naj mu da 50.000 dinarjev, ker drugače ne bo več nosil živ glavo. (Smeh pri komunistih.)

Nadalje pravi minister, da so tudi med

komunisti na Hrvaškem ljudje, ki so v Rusiji ropali in plenili v srbskih poslaništvih v Moskvi in Petrogradu. Zatem govori minister o Dalmaciji ter o ropanju tujih ljudi, ki so bili za vojno na uslugo Avstriji ali pa bili njeni agenti, sedaj so pa šli v komunistično stranko in postali njeni voditelji. Vse to delajo samo zato, da rušijo našo državo; v ta namen obsoja tudi neposredna zveza z Italijo.

Minister navaja tudi razne momente iz komunistične organizacije same. Obsojal je odbor trojice in petorice, ki so edini vedeli za največje tajnosti stranke, ki so izreževali one osebe, katere naj bi izvedle razne atentate. Ta odbor je vodil vstaje in revolucije. Pred generalno stavko se je vršil v Beogradu shod komunistov, ki se ga je udeležilo do 1500 oseb in kjer je bilo izdano geslo, naj bodo pripravljeni za akcijo še isti večer, in kjer so bili pozvani, naj bodo tudi nadalje pripravljeni, pa naj pride, kar hoče.

Vlada je vedela, kaj je delala. Treba je bilo, ali prekriti reke, pa naj bo kar hoče z narodom ali pa delati spriko zakonskih nedostatkov tako, kakor so delala druga zakonodajna telesa. Minister je zavrnil: Vse to sem vam razložil v imenu vlade dr. Vesnića in Nikole Pašića in v svojem imenu, Vi pa sedite. Mi nismo mogli drugače. To delo za nas ni bilo prijetno, in če ne bi bili prisiljeni k temu, bi tega ne bili storili.

Po govoru notranjega ministra so govorili proti «Ozbnani» komunisti Šima Marković in Pavle Pavlović, zemljoradnik Joca Jovanović, Kristan in Lazić, za pa Zarko Miladinović, Pavić, Milan Miloradović in Pečić. Po Draškovićevi repliki se je vršilo glasovanje o zaupnici vladi. Proti vladi so glasovali vsi komunisti, socialisti, republikanci, del zemljoradnikov in radikalec Momčilo Ivanić, za vlado pa demokrati, radikaleci, Vošnjakova skupina, Narodni klub in klerikanci. Konstituenta je torej z veliko večino odobrila vladno politiko.

Preorijentacija boljševizma

Na desetem kongresu komunistične stranke v Moskvi je imel Lenin obširen govor, ki nomeni nov preobrat v politiki sovjetske Rusije. Uvodoma je car proletarcev omenil, da čas svetovne revolucije še ni prišel, nato pa je prešel na kritiko sedanjega boljševiškega sistema in je izjavil:

Vzrok neuspehov dosedanjega metode boljševizma je iskati pri kmetih. Kmetje nočejo ničesar vedeti o boljševiških novotarijah in ostajajo zvesti starim metodam, ki so jih vajeni. Da se pri takih razmerah boljševizem obdrži na krmilu, je gospodarstvo izključeno. Ker ni mogla sedanja ruska vlada reformirati kmečkega gospodarstva tekom treh let, je primorana v gotovih vprašanjih popustiti. Potrebno je, da se sporazume s kmeti, da si bo pri tem morala deloma zatajiti načela proletarijata. Predvsem je njena dolžnost, da dopusti svobodno lokalno izmenjavo kmečkih pridelkov in da ukine revizije žetve. Namesto tega naj se uvedejo davki.

Sistem svobodne izmenjave, je dejal Lenin, ni proletarijatu opasen, če proletarijat razpolaga s tvorničskimi produkti in če jih more razdeljevati med kooperative. Nasprotno, ta sistem ima celo prednost, da proletarijatu poveča ugled. Potrebno pa je da boljševiška vlada nabavlja stroje in podpira industrijo. Če ne stori tega, je nje obstoj ogrožen. Dalje mora boljševiška vlada organizirati zameno za kmečke pridelke. O tem mora takoj obvestiti zapadno

Evropo, da ji bo dala potrebno blago na razpolago. Če proletarijat ne bo imel tega blaga, ga bo prosta trgovina na deželi vrgla nazaj v naročje kapitalizma. Zato je neobhodno potrebno, da se boljševizem v tem smislu preorijentira.

Francoška grožnja Nemčiji

Ze dve leti se bori Francija z Nemčijo, pošilja svoje diplomate na konferenco v Rim in London, na posvetovanja v Ameriko, toda uspeh teh poti je vedno negativen. Nemčija se brani trdovratno; vsem sklepom se je zalažila odsej izogniti. Vsa francoska več ali manj onemogla jeza se zrcali iz govora ministrskega predsednika Brianda, ki ga je imel pred dnevi v pariškem senatu, kjer je izjavil:

Finančno stanje Francije je treba obeležiti kot zelo resno. Francija je primorana prenašati tudi nemška bremena, ker se berlinska vlada upira plačati odškodnino, ki nam jo dolguje. Naša republika pa kljub temu ne izgublja zaupanja; trdno je uverjena, da bo zavlačevanja kmalu konec, kajti bliža se že ura, ko bo začela Francija svoje načrte realizirati.

V interesu obnovitve mednarodne trgovine je pariška vlada doslej blagohotno prezirala nesoglasja z nemško državo. Nemčija pa je skušala difference med zavezniki poostriiti. K sreči so zavezniki Francije ta manevar spoznali in ponovno izjavili svojo solidarnost, kar se tiče postopanja proti Nemcem.

Pri določanju nemškega dolga na pariški konferenci je Francija dokazala svojo pripravljenost za spravo. V Londonu je zaradi smešnih predlogov nemške vlade grozil prelom, a Francija je nasprotja izgladila. Londonska konferenca je sklepe versailske mirovne pogodbe iznova potrdila. Zato se je reparacijska komisija zopet sestala, da ugotovi, kolik je dolg Nemčije. Po 1. maju se Nemčija ne bo več mogla izmikati; če se potem izkaže, da goji še vedno za hrbtno in zavlačevalne namene, bo podvzela Francija pri zavezniških vladah posebne korake in izjavila, da si lasti pravico do prisilnih odredb napram dolžniku. Če se bo Nemčija po 1. maju protivila izpolnitvi dane obveznosti, jo bo prišla Francija z železno roko za vrat.

Nemčija je v svetovni vojni vojaško podlegla in mora sedaj popraviti, kar je sama zakrivila. Zastopniki nemških financ in nemške industrije bi prav lahko našli ključ za odplačevanje odškodnine, toda se temu namenoma protivijo. Vdali se bodo šele takrat, ko bodo uvideli, da se Francija ne šali.

Briand je torej Nemčiji zagrozil z najresnejšimi posledicami. Ni dvoma, da se jih bo francoska vlada v slučaju še nadaljnjega nemškega upiranja tudi oprijela. Toda potem? — Evropsko politično obzorje se še ne jasni, ono se boljbolj zastira z megami, za katerimi se skrivajo težke ure za vse prizadete.

Politične beležke

Kaj bodo delali občinski odborniki v centralistični državi? vprašuje večerajšnji «Slovenec» in citira naredbo vojnega ministra, ki zopet vzpostavlja pod demokratsko vlado razveljavljene člene 12., 72. in 85. zakona o ustroju vojske, po katerih imajo divizijske komande pravico kaznovati občinske odbore in upravne oblasti za delikte, ki jih zagrešijo vojaški obvezanci. «Slovenec» naj bo potolačen. Ministrski svet je, opozorjen od demokratskih poslancev na nepraktičnost teh določb za nove pokrajine, to naredbo vojnega ministrstva že sistiral. Klerikaleci znajo samo hujskati, delo pa prepuščajo drugim.

Interpelacija posl. dr. Markovića o Ozbnani je bila vložena 30. januarja t. l. na min. predsednika in na notranjega ministra. Interpelacija pravi med drugim: Bivša vlada g. Vesnića je izvršila 30. decembra 1920 z državnim udarcem zahrbtno napad na delavski pokret v naši državi. Z najbolj neumnimi izgovori je zaprla naše domove, zatrla naš tisk, suspendirala vse naše organizacije. Protestirajoč proti temu nasilju so naši delegati še isti dan kategorično zahtevali od vlade, da nemudoma objavi «dokumente», na katere se je sklicevala pri «Ozbnani». Vlada g. Vesnića ni hotela tega storiti kljub obnovljenim urgencam. Njeno ravnanje naredi vtis, da je hotela s svojim zavratnim napadom od 30. decembra izzvati prelivanje krvi, da vdelavski krvi uduši delavski pokret. — Interpelacija zahteva od g. Pašića kot naslednika dr. Vesnića, da objavi dokazni material in pojasni, zakaj se to ni že storilo in kako opravičuje dejstvo, da so se potem naredbe suspendirala ustavna in zakonita prava vsega delavskega razreda. K sklepu sprašuje, je-li vlada voljna končati režim ozbnane in povrniti delavstvu njegova po ustavi in zakonu zaslužena prava.

Težke obtožbe proti Wilsonu. Bivši državni tajnik Zedinjenih držav, Lansing objavlja že dalj časa v londonskih «Times» težke obtožbe proti bivšemu ameriškemu predsedniku Wilsonu, katerega obtožuje, da je s svojo teorijo o samoodločbi narodov ljudi begal in goljufal. Kakšne posledice bo imela ta teorija za Irce, Indijance, Egipčane in za burske nacionaliste? Wilsonova beseda o samoodločbi narodov, izvaja pisec, je vzbudila upanjanja, ki se ne bodo nikoli izpolnila in ki bodo zahtevali na tisoče človeških žrtv. Lansing piše dalje: V versailski mirovni pogodbi se je načelo samoodločbe opustilo, ker se je na milijone Nemcev prisodilo poljski in češkoslovski republikli. V senžermenski pogodbi se je odstopila nemška Tirolska Italiji. (Na jugoslovansko zemljo je g. Lansing menda pozabil.) Če se pomisli na te kršitve Wilsonovih principov, se lahko uvidi, da je bila samoodločba narodov zgolj prazna fraza. — Žalibog res! Kdo je pa kriv? Ali Wilson, ali ljudje, kakor Harding, Clémenceau, Sonnino, Giolitti in mnogi, mnogi drugi?

Kriza poljske vlade. Varšavski kabinet se že več časa nahaja v krizi. Predvideva se odstop ministrskega predsednika Vitoša, naučnega ministra Ataja in finančnega ministra Stęczyńskiego. Demisioniral bo baže tudi minister za zunanje zadeve knez Sapieha. Demisije bodo podane takoj, čim pade odločitev vrhovnega sveta o usodi Gorenje Slezije.

Zanimiv tiskovni proces v Gorenji Sleziji. V Opolju se je te dni vršil zanimiv tiskovni proces. Nekateri nemški listi v Gorenji Sleziji so pred ljudskim glasovanjem v teh krajih objavili vest, da se je varšavska borza dva dneva pred plebiscitom zaprla. S temi vestmi so hoteli Nemci vplivati na potek plebiscita. Mednarodna zavezniška komisija je vsled lažnjivega poročila pozvala na odgovor več urdnikov listov, ki so vest razširjali. In proces je končal z obsojilom: glavni urednik «Ratiborer Anzeigerja» je bil obsojen na 5000 mark globe in 4 dni zapore, glavna urednika listov «Ostdeutsche Morgenpost» in «Oppelheimer Nachrichten» pa vsak na 8 dni ječe in na 5000 mark denarne kazni. Glavni urednik dnevnika «Oppelner Wanderer», čigar list je prinesel vest o zaporu varšavske borze s kričetiimi črkami na prvi strani pa je bil obsojen v 14dnevni zapor in na 5000 mark globe.

Francija in Rusija. V francoskem senatu se je te dni vršila debata o zunanji politiki. Razpravljalo se je tudi o Rusiji. Senator de Jouvein je podudarjal, da je za Francijo jako neprijeten občutek dejstvo, da je Anglija podpisala z Rusijo trgovinsko pogodbo. Francija temu zgledu ne bo sledila in bo počakala, kakšno stališče zavzame napram Rusiji ameriški predsednik Harding. Šele potem se bo spustila v pogajanja, ker ji pač ne kaže ostati v ozadju, če se bosta z Rusijo sporazumela dva najvplivnejša člana nekdanjih zaveznikov, Anglija in Amerika.

Amerika in Nemčija. Povodno dineja, ki ga je dal francoskemu delegatu v Ameriki Vivianiju na čast senator Cornik, se bil Viviani obveščen o bodočih smernicah zunanje politike Zedinjenih držav. Oficialno obvestilo se je glasilo, da namerava washingtonska vlada proglasiti konec vojnega stanja med Ameriko in Nemčijo. Amerika ne pristopi k zvezi narodov in tudi ne bo pomagala Nemčiji, da bo ta lažje izpolnila svoje obveznosti, katere ji nalaga mirovna pogodba.

Rekonstrukcija grške vlade. Agencija «Havas» javlja iz Aten, da prevzame mesto predsednika v grški vladi Gunaris, finančni portfelj pa Kallogeropoulos. Ostali ministri ostanejo na dosedanjih mestih.

Prosveča

K polemiki o ljubljanski operi. Na prošnji od g. Rukavina objavljamo: V štev. 3. letošnjega «Ljubljanskega zvoznika» je izšla tudi g. Antona Lajovica strokovna ocena o delovanju opere v prvi polovici letošnje sezone, na katero mi je naravnost dolžnost odgovoriti. — Na vse osebne napade, kakor tudi na anonimne članke nekaterih ljubljanskih dnevnikov pa iz principa ne odgovarjam, ker mi je pod častjo spuščati se v polemiko s pisal pamfletov. — Friderik Rukavina, ravnatelj opere.

Kulturnim delavcem in društvom. Prejeli smo: Pozivljamo vsa kulturna društva in vse kulturne delavce, da se udeležijo, oziroma pošljejo zastopnike na velevažni posvet, ki se tiče nevarnosti, preteče enemu naših prvih kulturnih zavodov. Posvet se vrši v prostorih Slovenske Matice, Kongresni trg 7, v ponedeljek 11. t. m. ob pol šestu uri popoldne. Sklicatelj: Društvo slovenskih leposlovcov.

Rijavčev koncert v Bratislavi. Dne 2. t. m. sta naša rojaka član ljubljanske opere g. Rijavec in znani pianist g. Ličar priredila v Bratislavi koncert, ki je imel velik uspeh. Bratislavski listi objavljajo obširna poročila o koncertu, v katerih naglašajo visoke kvalitete obeh umetnikov.

Ideja jugoslovanskega edinstva

V veliki univerzitetni dvorani je danes ob 10 dopoldne imel pred študentskim zbranim poslušalstvom izredni profesor zgodovine dr. Nikola Radojčić svoje nastopno predavanje o temi: «Srbski in hrvaški zgodovinarji o edinstvu naroda». Predavanje so poslušali med drugimi poveljniki Dravske divizije, general Dokić, z mnogimi častniki, poverjenik Adolf Ribnikar kot zastopnik deželne vlade, zastopniki «Gospodstvenega zvoznika» in poleg profesorskega kolegijskega številni slušatelji filozofske fakultete.

O svojem v vsakem oziru zanimivem, znanstveno zasnovanem predavanju je predavatelj nazival markantne in temeljne misli jugoslovanskega edinstva, edinstva Srbov in Hrvatov, v kratkih obrisih je očrtal razvoj te ideje od prvih naših zgodovinarjev do najnovejših časov, ko je omladina ožiotvorila to idejo. Zgodovinska resnica je, da so Srbi in Hrvati edinstven narod in da je Avstrija skušala to istino falzificirati z raznimi zgodovinskimi lažmi. Naši prvi zgodovinarji so čuvali istino o edinstvu. Zgodovinar Orbin v svojem delu «Il regno degli Slavi» je prvi zasnoval smelo koncepcijo o jugoslovanskem edinstvu. Lucius (Ljubić) je smatral Srbe in Hrvate z edin

narod. Vitezović je zbral dokaze za edinstvo Srbov in Hrvatov.

V novem veku je skušala Avstrija zabiti med Hrvate in Srbe sovraštvo, izrabljajoč v ta namen versko razliko. Da bi tako razdvojila obe plemeni. Kačić in Dositej Obradović sta ta načrt Avstrije preprečila s svojim naukom, da vera ne sme deliti Srbov in Hrvatov, ki so po krvi, jeziku in vsej prošlosti edin narod. Tendencioznih načrtov Avstrije Hrvatje in Srbi niso sprejeli. Val jugoslovanske ideje je vstal na jadranski obali v Primorju, ki je vedno čutilo narodno zavedno, in se je širil dalje v vse pokrajine.

Novejša zgodovinarja Kukuljević-Sakcinski in Šime Ljubić so branili srbskohrvatsko pobratimstvo, ki tako lepo izveneva v narodnih pesmih. Zavračali so avstrijske metode razdvajanja, metode, ki so hotela prepričati, da so Hrvatje zapadnokulturni narod, Srbi pa pripadniki vzhodne kulture, izrabljali so cerkvene difference v narodno razdvojenost.

Koncem svojega predavanja je predavatelj kratko očrtal pokret omladine za uresničenje jugoslovanske ideje edinstva. Navajal je zlasti idejno smernice Novakovića, ki je v novejšem času obširno obravnaval edinstveno misel in že l. 1911 točno napovedoval današnje jugoslovansko državo.

Predavatelj je žel za svoja izvajanja

iskreno odobravanje vsega poslušalstva.

Profesor Radojčić je srbski rojak iz Srema. Gimnazijo je študiral v Sremskih Karlovcih, univerzo na Dunaju pri znanem bizantologu Jirečku ter v Monakovem in v Jeni. Kot srednješolski profesor je služboval v Karlovcu in v Sremskih Karlovcih, odkoder je bil poklican na ljubljansko univerzo.

Svoje študije je osredotočil prof. Radojčić na srbsko historijo 12. in 13. stoletja, ki jo razlaga v zvezi z zgodovino Bizanca. V Ljubljani bo predaval v letnem semestru o «hrvaški zgodovini v dobi narodne dinastije» in o «pregledu srbske zgodovine do katastrofe na Marici».

Sport in turistika

St 15. številka «Sporta» je izšla s sledečo vsebino: Otvoritev košarske sezone v Ljubljani, Gradjanski sportni klub v Ljubljani, Glavna skupščina Jugoslovanskega nogometnega saveza, Telesna vzgoja v Ameriki. Pregled o sportnem gibanju po svetu. — Številka prinaša krasne slike iz nogometnega sporta ter iz lahke atletike.

St Nogometna tekma med mariborskim sportnim društvom Rapid rezerva in SK Svoboda se vrši danes, v nedeljo popoldne.

* **Nova lista.** V Sloveniji dosedaj nismo imeli nobenega pravega ponedeljkega jutranjaka. S prihodnjim ponedeljkom pa dobimo kar dva. Gosp. Milan Plut bo začel izdajati »Ponedeljek«, ki bo neodvisno glasilo javnega mnenja, g. Albin Prepeluh pa bo z istim dnevom izdal prvo številko separatističnega organa »Avtonomist«.

* **Naši delegati odpotovali v Rim.** Včeraj so iz Zagreba odpotovali v Rim h konferenci nasledstvenih držav člani naše delegacije dr. Vladimir Spevec in vseučilišni profesor dr. Stražnicki. V Ljubljani sta se jima pridružil g. dr. Janko Babnik in dr. Otokar Rybář.

* **Strossmayerjev dan.** Včeraj je preteklo 16 let, odkar je v Djakovu umrl veliki jugoslovanski mecen in prvorobilitelj za jugoslovansko idejo in narodno ujedinjenje dr. Josip Strossmayer. Tem povodom je bila včeraj v prvostolnici cerkvi zagrebski zadušnica za pokojnega biskupa, kateri je prisostvoval tudi ban dr. Tomljenović in zastopniki uradov in korporacij ter šolska mladina. V šolah so se vršila predavanja o pomenu jugoslovanskega vladika.

* **Gospodarsko društvo JDS v Sp. Šiški** sklicuje za torek, dne 12. t. m. zvečer ob 8. uri sestanek volilcev sp. šiškega okraja v gostilni »Vinska trta« (Grčar) na Gasilski cesti poleg šole. Sosemisljenke demokratske stranke pozivljamo, da se s sestanka zanejajo in polnoštevilno udeležijo.

* **Iz volilnega boja v Slov. Bistrici.** Pri volitvah v konstituanto je dobila največ glasov demokratska stranka, ki pa je sedaj kljub temu izjavila, da je pripravljena privoliti v skupen nastop vseh narodnih strank proti nemškutarijem in socializmu. Kompromis je bil tudi že sklenjen in podpisan, a se je valed intrigantstva dekana Cerjaka razbil in bodo radi tega demokrati postavili svojo listo, klerikalci pa bodo skupno z nemškutariji sestavili neko obrtno-delavsko meščansko listo. Dekan Cerjak agitira noč in dan in se kar javno poljubuje z nemškutariji na Glavnem trgu.

* **Obrtni shod v Ljubljani.** Shod obrtnikov in gostilničarjev se vrši v dvorani »Narodnega doma«, in ne v Mestnem domu, ker je ta dvorana za prihodnji torek že drugam oddana.

* **Umrila je v Ljubljani** gospa Ana Rozman, nadučiteljica vdova, mati knjigovodje čekovnega urada g. Rudolfa Rozmana, po daljši mučni bolezni. N. v m. p.!

* **Mestna zastavljavnica** ima tomesečno dražbo dne 14. aprila ob treh popoldne.

* **Uradne ure pri državnih policiji.** Uradne ure na policijskem ravnateljstvu v Ljubljani bodo od 1. majnika dalje od 8.—12. ure dopoldne in od 15.—18. ure popoldne.

* **Plače profesorjev trgovskih in obrtnih šol.** Ekonomsko-finančni odbor ministrov je na predvčerajšnji svoji seji sklenil, da se plače profesorjev trgovskih in obrtnih šol izenačijo s plačami profesorjev srednjih šol.

* **Zvišanje prodajne cene golicam za brzojavke.** Z 11. aprilom t. l. se zviša prodajna cena golicam za brzojavke od 20 na 80 vinarjev. Pošiljatelj brzojavke s plačanim odgovorom plača obenem tudi golicu za odgovor. Od omenjenega dne je treba tudi golicu za nakaznične brzojavke plačati.

* **Carinsko pregledovanje v ekspresnih in brzih vlakih,** ki se je doslej vršilo v vagonih, se bo od 10. t. m. dalje odpravljalo na mariborski postaji kot je to običaj pri drugih vlakih.

* **Društvo za zgradbo sokolskega doma v Spodnji Šiški** priredi dne 8. maja 1921. popoldne veliko vrtno veselico pri g. Brandu v Spodnji Šiški ob Celovški cesti z najraznovrstnejšim sporedom, kateri se bo pravočasno objavil. Vsa bratska in druga prosvetna društva prosimo, da prepuste ta dan šiskarjem.

* **Opozorilo lastnikom avtomobilov.** Lastniki avtomobilov se opozarjajo, da se pri vožnji po obljubljenih in prometnih krajih točno ravnaajo po zakonitih predpisih. Posebno se opozarjajo, da se zlasti pri vožnji skozi mesto Kamnik z ozirom na tamkajšnje ozke, kratke in vijugaste ulice držijo tozadevnih voznih predpisov ter vozijo previdno in počasi.

* **Iz Idrije se poroča,** da je tamkajšnji občinski zastop podal ostavko. V svojem razglasu izjavlja socialistična večina, da so povod ostavke velike finančne težkoče.

* **Povečanje zagrebske pošte.** Ministrstvo javnih del je odobrilo kredit 26.900.000 kron za povečanje zagrebske glavne pošte, zlasti za nazidanje tretjega nadstropja v Jurisčevi ulici ter za gradnje trinadstropnega poslopja v Palmotičevi ulici. Glavno pošto poslopje se bo preuredilo po modernih zahtevah.

* **Obrtno nadaljevalna šola v Celju** priredi dne 5. maja izlet na Falo, v Maribor in Ruše, kjer si gojenci in gojenke ogledajo razna tamkajšnja industrijska podjetja.

* **Davščina od prenočišč v Celju.** Uradni list deželne vlade za Slovenijo objavlja vladno naredbo, da sme mestna občina celiska za dobo enega

leta pobirati posebno davščino od prenočišč, in sicer za vsak dan 25 % čiste oddajne cene za vsak prostor, ki se obrtoma oddaja v prenočevalne namene. Prenosiščar sme k čisti oddajni ceni priračunati 25 % za davščino od prenočišča.

* **Društvo hišnih posestnikov v Celju** priredi dne 17. t. m. javno zborovanje, na katerem se bo poročalo o stanovanjskih vprašanjih in o novem stavbnem redu.

* **Mezdno gibanje krojaških pomočnikov** se je pričelo v Celju. Upati pa je, da pri nekoliko dobre volje na obeh straneh ne pride do večjega boja.

* **V vlaklu pozabljen drag kožuh.** Alojzij Kadličik, bivši ravnatelj sladkorne tovarne, stanujoč v Dobrni pri Celju, se je pred tednom vozil v dunajskem brzovlaku iz avstrijske republike. Izstopil je v Celju, toda v vlaklu je pozabil dragocen kožuh, cenjen na 32.000 K.

* **Ukradeno kolo.** Iz kleti Obrtno šole v Celju je bilo ukradeno črnopleskano kolo, znamke »Jax«, vredno 2200 K.

* **Kandidatne liste v Mariboru na vpo-gled.** Od sobote dalje se kandidatne liste za Maribor nabite na deski mariborskega magistrata.

* **Državna stanovanjska komisija v Mariboru** javlja, da so od 12. t. m. dalje njeni uradni dnevi vsak torek in sobota.

* **Preiskava mleka na mariborskem tr-gu.** Mestni veterinarski urad v Mariboru je odredil štiri dni zaporedoma preiskavo mleka na trgu. Uspeh je bil popoln. Prvi dan je imelo od 36 mlekaric 8 mleko pomelano z vodo, drugi dan od 22 samo 4, tretji dan še dve, četrti dan pa nobena. Nečisto mleko je bilo zaplenjeno, mlekarice pa bodo kaznovane.

* **Smrtna ko.a. v Sv. Rupertu v Slov. Goricah** je umrla soproga nadučiteljica v p. ga. Marija Mješovnik.

* **Učiteljski zdraviliški dom.** Zadrugi »Učiteljski zdraviliški dom« se je posrečilo kupiti v Rogaški Slatini vilo »Budapest«, s čimer se je dosegel v pravih načrtih namen, ustanoviti in vzdrževati v Rogaški Slatini zdraviliški dom v prvi vrsti za zadržnike, potem pa tudi za druge kopaliske goste. V enonadstropni zgradbi bo za prihodnjo leto sezono v devetih popolnoma opremljenih sobah 12 postelj in 5 divanov na razpolago.

* **Potovanje iz Dalmacije v Avstrijo.** Avstrijska vlada je odredila, da morejo Dalmatinci, ki potujejo v Avstrijo, dobivati potni vizum pri avstrijskem konzulatu v Zagrebu in ne, kakor do sedaj v Sarajevu, kar jim je delalo velike težkoče.

* **Namesto draguljev kupil navadno steklo.** Aleksander Friedmann, knjigovodja iz Virovitice, je prišel predvčerajšnjem v Zagreb. Na Zrinskem trgu ga je ustavil nek Rus ter ga vprašal, kje se nahaja ruski konzulat. Na potu mu je Rus pokazal neke »dragulje« ter izjavil, da bi jih v silo prav po ceni prodal. Zatehtal je 60.000 kron, »červavno so vredni dragulji 180.000 kron«. Friedmann mu je izplačal zahtevano vsoto. Šel je potem k nekemu juvelirju, da izve, koliko so vredni dragulji. Lahko si je misliti, kako mu je bilo pri srcu, ko je slišal, da je dal 60.000 kron — za navadno steklo.

* **Poštarica pobeegnla z 100.000 dinarji.** Iz Skoplja poročajo, da je od tamkaj pobeegnla poštarica Janja Vučkovića. Vzela je s seboj nad 100.000 dinarjev uradnega denarja.

* **Železnika nesreča pri Mitrovici.** Včeraj zvečer se je odtrgalo za postajo Mitrovico od tovarnega vlaka več vagonov, ki so neopaženo ostali na progi. Ko je kmalu na to vozil na progi drug tovarni vlak je v temi zadel na stojee vagon. Lok motiva in 10 vagonov je popolnoma razbitih. Pruga je bila pretrgana in brzovlak iz Beograda ter ostali vlaki so morali čakati v Mitrovici celo noč, dokler niso delavci proge za silo očistili. Pri trčenju so bile raztrgane tudi brzojavne in telefonske žice. Direktni telefonski promet med Beogradom in Zagrebom ter Ljubljano je od včeraj prekinjen.

* **Nesreča na železnici.** Ko je včeraj zjutraj vlak št. 512 vozil iz Zagreba proti Zidanemu mostu, se je odlopi pri Vrbačah nekoliko vagonov. Lokomotiva je z ostalimi vagoni hitela naprej, dokler se nezgoda ni opazila in je vlak bil ustavljen. Odpeti vagoni so se vsled strmine zaleteli s tako silo v ustavljeni vlak, da so bili štirje vagoni močno poškodovani, en konduktar pa težko ranjen.

* **Avtomobilska nesreča.** Jakob Pančur, brivski vajenec iz Kamnika, je s kolesom vozil po glavni cesti proti Domžalam. Pri prvih hišah v Domžalah je zapazil pred seboj na cesti tri moške, ki se mu vkljub zvonenju in vzklikom niso hoteli ogniti, čeprav je od nasprotne strani drvel tovorni avto. Vseled tega se tudi sam ni mogel izogniti in je zavozil na ravno v avtomobil, ki ga je podrl na tla in vozil preko njega. Pančur je dobil težke poškodbe na nogah in glavi.

* **Izgnubila je revna šivilja** na poti iz Podutika do Keršiča rovak, pas in ovratnik. Pošteni najditelj blagovolji oddati te stvari pri Anončnem zavodu Drago Bel-seljak v Ljubljani.

DRŽAVNE ŽELEZNICE IN NJHOVO FINANČNO STANJE.

Delni podatki dohodkov in izdatkov državnih železnic, v kolikor so nam znani, nam dajejo dovolj jasno sliko o celotnem gospodarskem efektu ter o finančnem izidu posameznih železniških direkcij. Celotno naše železniško omrežje je razdeljeno na 4 direkcije: na beograjsko, sarajevsko, subotičko in zagrebsko, od katerih so delave v času od meseca junija 1. 1919 do maja meseca lanskega leta vse z večjim ali manjšim deficitom. Z največjim primanjkljajem v tej periodi je obratovala beograjska direkcija. Izkazala je 210 milijonov kron primanjkljaja. Subotička direkcija, je imela v tej dobi skoro toliko dohodkov kakor izdatkov. Njen primanjkljaj iznaša samo 1.800.000 kron. Vse štiri direkcije so imele vseh dohodkov 648 milijonov kron, vseh izdatkov pa 1.048 milijonov kron, tako da izkazujejo državne železnice v zgoraj omenjeni periodi 400 milijonov kron primanjkljaja, ki ga je država morala kriti iz lastnih sredstev. Po teh podatkih nam je tudi razumljivo, zakaj je prometno ministrstvo bilo prisiljeno lanske jesen dvigniti železniške osebnine in blagovne tarife za 100 oziroma 200 odstotkov, da bi znižalo po možnosti primanjkljaj, povzročen v prvi vrsti po visokih cenah premoga, velikih režijskih stroških, valed vedno novih popravil strojev, vozov in proge itd.

V naslednjih treh mesecih, to je junija, julija in avgusta pretečenega leta iznaša skupni primanjkljaj 88 milijonov kron. Od tedaj naprej nam manjkajo podatki zagrebske direkcije. Vendar nam pri presoji nadaljnjega razvoja financ državnih železnic stoji na razpolago rezultat beograjske, subotičke in sarajevske direkcije. V dobi šestih mesecev od septembra lanskega leta do februarja t. l. je bilo 475 milijonov izdatkov in 398 milijonov kron dohodkov, torej še vedno 137 milijonov primanjkljaja. Sarajevo je ostalo s 40 milijoni pasivno, medtem pa je subotička direkcija izkazala že 137 milijonov kron dobička. Primanjkljaj, beograjske direkcije, nastaja vsled popravil, ki jih zahteva ta proga; treba je nabavljati železniški material, popravljati mostove, nasipe itd. Pričakovati je, da bo ta primanjkljaj v bodočnosti sorazmerno z uveljavitvijo srbskega prometa vedno manjši.

Pregled o celotnem finančnem rezultatu zadnjega povišanja železniških tarif se bo dobilo šele ako bo znano stanje zagrebske direkcije v zadnjem polletu.

— **Sladkorna industrija v Krškem okraju.** Kakor se nam poroča, skuša dr. Dimnik, odvetnik v Krškem, tamošnje prebivalstvo zainteresirati, da bi sadilo čim več sladkorne pese. Pozneje bise zgradila tvornica sladkorja, kateri bi kmetje oddajali ves svoj pridelek na pesi.

— **Bilanci seja Ljubljanske kredite banke.** Dne 7. t. m. se je vršila pod predsedstvom dr. Ivana Tavčarja seja upravnega sveta Ljubljanske kreditne banke, na kateri je bila po ravnateljstvu predložena in od upravnega sveta odobrena bilanca za leto 1920, to je dvajseto poslovnio leto banke, ki se je zaključilo povsem ugodno. V naslednjem navedene številke iz bilanc za leto 1920. in 1921. (v oklepajih), nam kažejo znano napredovanje v vseh panogah poslovanja. Aktiva znašajo: Blagajna K 19.196.270 (kron 4.777.423), menice kron 17.248.263 (kron 7.849.891), valute kron 4.785.337, (kron 6.935.933), predjudni kron 35.201.937 (kron 17.334.866), vrednostni papirji kron 47.720.514 (kron 32.001.015), dolžniki kron 535.758.421 (kron 295.052.679), inventar kron 645.973 (kron 207.207), realitete kron 3.381.773 (kron 2.474.526), kons. računi kron 22.060.452 (kron 1.755.153). Pasiva: Delniška glavnica K 50.000.000 (kron 20.000.000), vloge na knjižice kron 97.445.224 (kron 38.337.689), vloge v tekočem računu kron 124.144.379 (kron 109.588.264), upniki kron 367.928.760 (kron 188.225.822), transitne obresti kron 160.598 (kron 57.311), nevezdignena dividenda kron 209.606 (kron 198.360), rezervni zakladi kron 38.634.257 (kron 7.964.747), pokojninski sklad K 2.607.325 (kron 456.862), prenos dobička iz minuloga leta kron 265.405 (kron 116.355), čisti dobiček kron 9.605.396 (kron 2.943.333). Račun izgube in dobička izkazuje kot celokupne prejeme kron 20.109.146 (kron 5.795.244), ki se razdele na obresti kron 9.769.775 (kron 3.126.473), iznos bančnih poslov kron 10.039.585 (kron 2.512.525), iznos realitet kron 34.382 (kron 39.892) in prenos dobička iz leta 1919. kron 265.404 (kron 116.354), katerim stoji nasproti izdatki za upravne stroške kron 1.755.805 (kron 426.854), za plače, stanarine in doklade kron 5.992.702 (kron 1.455.451), za davke kron 2.489.248 (kron 321.913) in odpis inventarja kron 50.600 (kron 31.339), tako da ostane čisti dobiček kron 9.870.791 (kron 3.059.687). Celokupni denarni promet je znašal nad 36.000.000.000 kron (12.000.000.000 kron) in se tedaj v letu 1920. napram letu 1919. potrojil. — Upravni svet je sklenil predlagati običnemu zboru, ki se vrši 28. t. m. ob desetih popoldne v sejni dvorani mestnega magistrata, da se iz čistega

dobička poleg štatutarnih dotacij določi za izplačilo 12 in polodstotne dividende v znesku K 50 za delnico (K 5.000.000), dodell rezervam kron 2.500.000 in ustanovi ob dvajsetletnem obstoju banke Jubilejni podporni fond za uradništvo, ki se ga dotira s 500.000 K. Ostanek čistega dobička naj se prenese, poleg nagrade uradništvu in dotacij za dobrodelne namene, na novi račun. — Nadalje so se imenovali dirigenti podružnic ravnatelj-em, in sicer g. Franjo Wildmann za Trst, Ivan Kačič za Gorico, Mirko Gruden za Celje in Dragotin Klobučar za Maribor ter se je potrdila podelitev prokure za centralo g. Vilku Oražmu. 631

— **Trgovska gospodarska organizacija.** Ustanovitev naše države nalaga naši uvozni in izvozni trgovini nove naloge, kakršnih prej ni mela v tuji nam državi. S podporo te tuje nam države je bilo poprej velika trgovina v rokah tujcev. To veliko in za našo narodno gospodarstvo važno nalogo mora prevzeti sedaj naša trgovina. Uvideli pa so naši trgovski krogi, da je posameznik gmotno preslab in da more naša trgovina izvrševati to nalogo le z združenimi silami. Zato je po nalogu lanskega letošnjega shoda v Ljubljani Zveza trgovskih gremijev in zadrug skupno s Trgovsko zadrugo, r. z. v Ljubljani, sklenila ustanoviti veliko trgovsko organizacijo, ki bi prevzela posle, katere so do sedaj izvrševali za nas tujci. Organizacija hoče s svojimi velikimi sredstvi izločiti narodno nasprotne inozemske prekupce ter spraviti veletrgovino v domače roke. Pričakuje se, da si bo naš človek lahko ceneje nabavljati svoje potrebščine, ki jih potrebuje iz inozemstva. Od Zveze trgovskih gremijev in Trgovske zadruge, r. z. v Ljubljani, sestavljeni odbor je dobil dovoljenje za ustanovitev družbe, ki daje sedaj v podpis delnice. »Slovenske trgovske delniške družbe v Ljubljani, kakor kaže oglas na zadnji strani našega lista. Komur je mar lastna gmotna korist, ta bo pristopil k delniški družbi, za koje obstoj in napredok so dani vsi pogoji. 620

— **Ljubljanski trg.** Glede govejega mesa so se ukinile samo za poskušnjo za dobo nekaj dni maksimalne cene, vsled silno težavnega nakupa klavne živine. Začasno ukinjenje je bilo potrebno, da se prekine štrajk in omogoči spraviti na trg zopet dobro blago namesto starih krav, bikov in mlade, nedorasle živine. Takoj prve dni so nekateri mesarji hoteli izriniti položaj in prodajati slabo blago po visokih cenah. Stranke se opozarjajo, naj kupujejo samo prvostavno volovsko meso. Slabo meso, ki se pozna po temni ali ali rumenkasti barvi in je brez loja, naj se tudi po nižini ceni ne kupuje. Napravilo se je vse mogoče korake, da se zniža cena žive teže, ki je v ljubljanskem nakupovalnem področju najvišja v celi državi. Slabe, za klanje neuporabne vole se plačuje po 19 do 21 kron za kg žive teže, za klanje dobre vole se plačuje po 22 do 24 kron. Ta cena je brez dvoma pretirana. Svinjskega mesa primanjkuje. Meso prve vrste stane 38 kron za kg, II. vrste pa 34 kron. Cena slanini se zniža od 50 na 46 kron za kg, trobušna slanina 42 kron. Telečje meso 26 kron I. vrste, 24 kron II. vrste. Dobrih, domačih telet je na trgu izredno malo, ker kmetovalci vsled visoke cene pitane živine telec rade. V ostalem je trg dobro založen, tako da se krije popolnoma dnevno potrebo. Jaje je dovolj in se plačuje po 1.60 K do 1.80 K. Moka št. 0 stane 17.50 kron kg. Mleko je ostalo izvanredno slabo. Na trgu je prodajala neka kmetička mleko, v katerem je bilo celo dve tretjini vode. Preizkušnje mleka, ki ga prinašajo stranke v preiskavo dao za dnem, kažejo pogosto neugodne rezultate. Neka stranka je kupila mleko za otroke, ki so po zavžitju vsi zboleli. Preiskava mleka je dognala, da je mleko od krave, ki je obolela na gnojnem vnetju vimeni.

— **Šumske direkcije v naši državi.** Po novi šumarski uredbi bo šumarska služba urejena tako, da bosta imeli Srbska in Hrvatska tri, Bosna in Hercegovina štiri, Slovenija in Vojvodina pa po eno šumsko direkcijo.

— **Jugoslovansko gradbeno društvo v Beogradu.** V Beogradu se je osnovalo Jugoslovansko gradbeno delniško društvo. Kapital znaša en milijon dinarjev. Namen društva je pospeševanje gradbe stanovanjskih stavb. Društvo so ustanovili nekateri francoski in domači podjetniki in je že odobreno od trgovinskega ministrstva.

Borza 9. aprila

Zagreb. Danes radi sobote ni bilo efektne in valutne borze, pač pa blagovna, ki pa je bila jako kratka. Notirali so: koruza, takoj dobavna, franko Zagreb 425 do 440, koruza zuban, franko Bačka postaja 410, oves, franko Zagreb 415, proso, franko Bačka 385.

Beograd, valute: dolarji 35.15 do 35.25, funti 137 do 139, franki 250 do 252, lire 153 do 154, leji 50 do 50.50, levi 42 do 42.50, marke 57.25 do 57.75, avstrijske krone 5.80 do 5.90, napoleonidori 118 do 119. Devize: London 140 do 141, Pariz 252 do 253, Zeneva 620 do 625, Solun 260 do 263, Pariz 48.25 do 48.50, Dunaj 5.50 do 5.55, Berlin 57.50 do 58.50, Milan 155 do 157.

Praga, devize: Berlin 119 do 120.50, Zürich 127.50 do 127.60, Milan 321 do

323, Pariz 522 do 525, London 288.25 do 290.25, Newyork 72.75 do 73.75, Beograd 206.30 do 208.30, Dunaj 10.85 do 11.85, Zagreb 50.95 do 51.95, Budimpešta 24.50 do 25.50. Valute: Jugoslovanski dinarji 197.30 do 199.30, avstrijske krone 10.85 do 11.85, nemške marke 119 do 120.50, švicarski franki 1268.50 do 1271.50, italijanske lire 318 do 320, francoski franki 519—522, angleški funti 286.25—288.25, ameriški dolarji 71.75 do 72.75.

Berlin, Italija 269.70 do 270.30, London 241.37 in pol do 281.87 in pol, Newyork 61.88 do 62.02, Pariz 436.05 do 436.95, Svica 1070.15 do 1072.35, Dunaj 1673 do 1677, Praga 84.15 do 84.35, Budimpešta 20.47 do 20.89.

Zürich, Berlin 9.37 in pol, London 22.53, Pariz 40.70, Milan 25.25, Praga 7.85, 1.95 in pol, Zagreb 4.05, Bukarešta 8.60, Varšava 0.70, Dunaj 1.32 in pol, avstrijske krone 0.97.

Vremensko poročilo

Ljubljana 306 m nad morjem

Dan	Čas opazovanja	Stanje oblakov	Temperatura v sonu	Vetrovi	Nebo	Padavina
9. april	7. uri 14. uri 21. uri	740-1 740-2 741-3	7-0 16-0 11-0	sl. vzh. st. vzh. brez vetra	več. obl. več. obl. več. obl.	0-0

Srednja včerajšnja temperatura 10.7, normalna 8.5
Vremenska napoved: več. lepo mirno vreme
Solnce vzhaja ob 3.23 zahaja ob 18.41

Konzorcij »Jutra«.
Lastnik in izdajatelj
Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc.

Mali oglasi.

Nova dvokolesa, različne pnevmatike, različne sivalnistrorji in vsakovrstni deli po ceni pri Batjlen, Ljubljana, Stari trg 28. Sprejemajo se dvokolesa, otroški vozički, šivalni stroji itd. v popravilo. Mehanična delavnica Karlova cesta št. 4. 273 12—9

Prvovrstni atelje za orkoslikar-priroča stvo FILIP PRISTOU, hotel Mališ, se priporoča. 625 5—1

Kupi se še dobro ohranjena ki potegne do malna tehtnica, 5 kilogramov.

Najstarejša pleskarska in ličar-slovenska IVAN BRICELJ, ska delavnica Dunajska cesta 16, se priporoča. Izvršitev točna, cene zmernne. 52—31

Svicoarske ure, zlatnine in srebrnine nudi strokovnjak F. Korošec, Sv. Florijana ulica 31. Vsako popravilo se izvrši vestno z garancijo. Staro zlato in srebro se vzame v zameno. 227 52—29

Ure, zlatnino in srebrnino 161 kupite najceneje pri tvrdki 52—30 Ivan Paklž, Ljubljana, Stari trg 20.

Švedski semenski oves priporoča trgovina s semeni Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica 12. 605 5—5

Vino izbrano, naravno, belo ali rdeče, novo ali staro, po vrlo nizki ceni na malo ali veliko, pošilja v poslatih sodih Ciglar, trgovina vina, Stubica, Hrvatsko, Zagorje. 329 30—27

Rupimo vse letnike »Ljubljanskega Zvona«. Tudi posamezne letnike, zlasti 1881, 1886, 1889, 1893 do 1901, 1910, 1911, 1916. Poudarba na upravnosti »Jutra«. Sodna ulica 6. 5

Hiša

mala, lepa, 10 minut od Kranja, naproda. Več poré Ivan Volk, Primskovo pri Kranju. 624 5—3

Obvestilo.

Obveščava cenj. odjemalce in p. n. občinstvo, da sprejemava nova dela in popravila po najnižjih cenah. Šotovi čevlji v zalogi. Turistovski čevlji domačega izdelka. 634 1

Ant. in Jož. Brajer-Kapele Ljubljana, Turjaški trg (Breg) št. 1.

G. F. Jurásek neglaščevalec glasovirjev v Ljubljani Wolfova ulica 12.

izvajam popravila ter popravila glasovirjev in harmonijev posebno strokovno, točno in ceno. 435 52—23

Stanovanje na Bledu 621 v vili 2—2 se odda celetoletno ali pa samo za sezono. Dve sobi, veranda, kuhinja itd. Opremljeno brez kuhinjske posode in servisa. Cena zmerna. Naslov se izve v upravnistvu »Jutra«.

D. M. C.

Specialna trgovina

D. M. C. Art.

na veliko preporuča svoj veliki izbor.

Narudžbe obavljaju se brzo 632 i točno. 2-1

FERDO SCHWARZ

Zagreb, Trenkova ulica 20.

D. M. C.

Poloagumijasti obroči: za tovarne avtomobile

Pnevmatiko za kolesa in avtomobile

Kolesa

Avtomobili najceneje 585 2

J. GOREC, Ljubljana

Gospodarska cesta 14.

Drva, suha, cepljena, se dostavljajo v vsaki množini tudi na dom. Sprejme se tudi vsaka druga prevoznja. M. Jerančič, Karlovska cesta 8. 627 3-1

ŠTAMPILJE

GRAVEUR

ANT. ČERNE

LJUBLJANA

DVORNI TRG 1. franko

473 26-14

Kavarna Leon, Ljubljana, Stari trg št. 30

vsak dan ob 9. uri zvečer

damski koncert.

576 10-4

GRIČAR & MEJAČ

Ljubljana, Prešernova ulica šte. 9.

Največja zaloga izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke.

Blago za obleke in plašče.

Obleke po meri se zgotovijo točno po naročilu.

Konfekcija za dame.

Naročajte dnevnik „Jutro“!

DRAGO BESELJAK

Anončni in informačni zavod, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

Pečarija Menges

ima vedno v zalogi vsakovrstne sobne, kmečke

peči in štedilnike

kačor vse v to stroko spadajoče 74 potrebščine. 524 4-4

Cene nizke! Cene nizke!

Lepa stavbna parcela

na periferiji mesta, se prodaja po K 18- za m². Naslov pov. Anonč. zav. DRAGO BESELJAK, Ljubljana.

Lokal

za urarsko obrt na prometnem kraju kakega mesta v Sloveniji

se išče.

Ponudbe pod R/82 na An. zavod Drago Beseljak, Ljubljana. 637

Prvovrstne

Pfaff šivalne stroje

za šivilje, krojače in čevljarje z večletno garancijo ter posamezne dele igle, olje itd. za vsakovrstne šivalne stroje po ugodni ceni priporočila

IGN. VOK, Ljubljana, Sodna ulica 7.

Gramofone, plošče, godbene avtomate, igle, peresa, posamezne dele edino pri trdki 563 48-19

A. RASBERGER

Ljubljana, Sodna ulica 5.

Mehanična delavnica za vsa popravila in druge precizne mehanike.

M. Kuštrin

Tehnični, elektrotehnični in gumi-jevi predmeti vseh vrst na drobno in debelo. - Glavno zastopstvo pol-nih gumijevih obročev za tovarne avtomobile tovarne Walter Martiny. Avtogaraže in avtodelavnice s sti-skalnico za montiranje gumijevih obročev pod vodstvom inženirja v centrali. Ljubljana, Rimska cesta 2. Prevozno podjetje za prevoz blaga celih vagonov na vse kraje, za kar je na razpolago 10 tovornih avto-mobilov. 543 26-2

Centrala:

Ljubljana, Rimska cesta 2.

Podružnice:

Ljubljana, Dunajska c. 20, tel. št. 470.

Maribor, Jurčičeva ul. 9, tel. št. 133.

Beograd, Knez Mihaj-lova ul. 3.

†

Potrji globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša srčnoljubljena mati

Ana Rozman, roj. Debeljak

nadušiteljeva vdova

danes, dne 9. aprila 1921. ob desetih dopoldne, po dolgi, mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, mirno preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v ponedeljek, dne 11. t. m. ob štirih popoldne iz hiše žalosti, Kongresni trg št. 13.

V Ljubljani, dne 9. aprila 1921.

Rudolf Rozman, knjigovodja ček. urada, sin. — Gizela Kremžar, Malica Wlassak, Franica Pečar, Minka Bratovž, bčere. — Angela Rozman, sestra. — Frano Kremžar, urednik; Arnold Wlassak, voj. kapelnik; Albin Pečar, knjigovodja centr. Jadranske banke; Karel Bratovž, nadporočnik, zetje. 638

Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode

d. d. 630

v Ljubljani.

Vabilo k subskripciji.

Izvršuje sklep izrednega občnega zbora delničarjev dne 8. junija 1920 in na podlagi odobrenja ministrstva za trgovino in industrijo z dne 29. oktobra 1920, VI št. 3049, je sklenil upravni svet, da zviša delniško glavnico od K^j 20.000.000— na K^j 40.000.000— z izdajo

kom. 50.000 delnic á K^j 400— nom.

pod sledečimi pogoji:

1. Starim delničarjem se ponudijo nove delnice á K^j 600— tel. quel, v razmerju na 2 stari 1 nova.
2. Novim delničarjem se ponudijo nove delnice á K^j 700— tel. quel.
3. Vsled vladne odredbe ostanejo tudi nove delnice pod za-poro pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani, in sicer do občnega zbora 1924.
4. Subskripcija traja od 15. aprila do 30. aprila t. l. in fun-girajo kot subskripcijska mesta sledeči bančni zavodi: Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani in njene podruž-nice, Jadranska banka v Ljubljani in podružnice te banke, Hrvatska podružnica Wiener Bank-Verein v Zagrebu.
5. Subskribentom se bode naznanila reparticijska novih delnic v teku meseca maja 1921 in se jim izroči obenem za-časno potrdilo (interimni list), na podlagi katerega sprej-mejo spomladi 1924 definitivne delnice.
6. Ažijski dobiček pri izdaji novih delnic se dodeli, od-števeši vse stroške in pristojbine, rezervnim fondom pod-jetja.
7. Nove delnice so deležne dobička leta 1921.

V Ljubljani, 1. aprila 1921.

Upravni svet.

POZIV na podpisovanje delnic!

Da se osvobodimo inozemske uvozne, izvozne in posredovalne trgovine ter tujih uvoznikov, izvoznikov in posredovalcev ter njihovega nepotrebnega dela in zasluzka, si ustanovimo lastno veliko nakupovalno družbo:

„Slovensko trgovsko delniško družbo“ v Ljubljani

katera bo s svojimi velikimi gmotnimi in duševnimi sredstvi v stanu nam pre-skrbljevati vse blago po prvotnih cenah naravnost iz prvih virov in prodajati pri-delke ter izdelke našega poljedelca in proizvajalca naravnost inozemski veletrgovini in konsumentom.

Na podlagi odobrenja ministra za trgovino in industrijo z dne 4. februarja 1921., št. 499, konces. listina oddelka ministr. za trgovino in industrijo v Ljubljani z dne 31. marca 1921., št. 2309, se daje v podpis

5 milijonov kron delniške glavnice razdeljene v 12.500 na prinosca se glasečih delnic po 400 kron.

Prijave sprejemajo: Trgovska zadruga, r. z. v Ljubljani, vsi Trgovski gre-miji in zadruga v Sloveniji, Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Jadranska banka v Ljubljani, Slovenska eskomptna banka v Ljubljani in vse njih podružnice.

Podpisovanje se vrši do 20. aprila 1921. ter se bodo izdajale delnice v izvodih po 1, 5 in 25 delnic skupaj.

Znesek delnic po 400 K za kos in za kritje raznih stroškov pri izdaji delnic po 40 K na vsako delnico je takoj plačati pri podpisnem mestu, oziroma nakazati Slovenski eskomptni banki v Ljubljani.

Odbor ima pravico svobodno odločati o dodelitvi delnic.

Opozarjamo podpisovalce, da vsak jamči le z zneskom delnice ter ni nikakega nadaljnega jamstva, zvezanega s podpisom delnic pri delniški družbi.

Komur je mar lastna gmotna korist, naša gospodarska neodvisnost od ino-zemske, nam tuje posredovalne trgovine, bo pristopil kot delničar k naši družbi, za koje uspevanje so dani vsi pogoji.

Vpoštevajte, da more le velika in gmotno močna organizacija kupovati na-ravnost iz prvih virov brez tujih posredovalcev in njihovega zasluzka.

Vpoštevajte, da leži prvi in glavni dobiček trgovca v nakupu. Le ugodni nakup omogoča konkurenco v prodaji.

Podpisujte torej delnice naše „SLOVENSKE TRGOVSKE DELNIŠKE DRUŽBE“ v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 7. aprila 1921.

Za pripravljalni odbor:

Trgovska zadruga, r. z. v Ljubljani.

Ludovik Smole s. r.,
trgovec v Sevnici.

Ivan Kostevo s. r.,
trgovec v Ljubljani.

Viktor Meden s. r., Fran Zebal s. r.,
trgovca v Ljubljani.

639